

νέπ.) 11) 'Ο τοῖχος Πόντ. (Νικόπ. Οἶν. Σινώπ. κ.ά.) : 'Σ' σὴν γωνεάν μὴ χρίσκεσα (μὴν ἀκουμπᾶς ἐπὶ τοῦ τοίχου) Οἶν. β) 'Ο περίβολος Πόντ. ('Οβατσ.) 12) 'Η ἐστία, ὡς κειμένη εἰς γωνίαν σύνθη. καὶ Τσακων. (Μέλαν. Πραστ., Τυρ.): Κάθομαι 'ς τὴ γωνιά καὶ πυρώνομαι. Βάλε ξύλα 'ς τὴ γωνιά σύνθη. Βάγ' το 'ς τὴ γωνιά νὰ ζεσταθῇ Κέρκ. "Ολο κοδά 'ς τὴ γωνιά ἐκάηκα ἀπὸ τὴ ζέστη 'Ιθάκ. Νωρούλια 'ς τὴ γωνιά σου (νωρούλια = ἐνωρίτερον) αὐτόθ. "Αφε, βαέ, τὴ γωνιά, νὰ ζεσταθοῦμε Βιθυν. (Κίος). Μὴν τὸν κοιτᾶς τώρα ποὺ ἔγινε γηραιός καὶ μένει 'ς τὴ γωνιά! Σὰν ἦτονε νέος νὰ 'γλεπες, φτερά 'χαν τὰ πόδια του Πελοπν. (Κυνουρ.) "Αναψι φοντιά 'ς τὴ γωνιά Θράκ. ('Αδριανούπ.) "Αφήκα τὸ λουπάκι τὰ γωνιά ξέμπετε (ἄφησα τὴν χύτραν ἀσκέπαστην ἐπὶ τῆς ἐστίας) Μέλαν. Τὰ κάβα φέρε σι ὀγὶ τὰ γωνιά (φέρε τὰ ξύλα ἐδῶ 'ς τὴ γωνιά) αὐτόθ. || Φρ. Γωνιά καὶ χουλιάρι (ἐπὶ ὀκνηρῶν) Πελοπν. (Λακων.) Δὲ ζεσταίνει γωνιά (ἐπὶ τῷ ἐπιδιδομένῳ εἰς ποικίλης ἀσχολίας καὶ μὴ ἀκολουθῶντων σταθερὰν κατεύθυνσιν εἰς τὸν βίον των) Πελοπν. (Γαργαλ. Λακων.) Σταχτώνω γωνιά (ἀποκτῶ παιδιὰ) Πελοπν. (Γέρμ.) || Παροιμ.

"Α δὲ μαγειρέψ' ἡ γωνιά σου, | δὲ χορταίνει ἡ κοιλιὰ σου (ἐκαστος ὀφείλει νὰ ὑπολογίζη εἰς τὰς ἰδικὰς του δυνάμεις) Κεφαλλ.

"Οσες γωνιές καπνίζουμε, δὲ μαγειρεύουν ὅλες (πολλοὶ ἐνῶ θεωροῦνται πλούσιοι, δὲν εἶναι κατ' οὐσίαν) Χίος (Καρδάμ.)

Τὸ λέει ἡ μάνα 'ς τὴ γωνιά | καὶ τὸ παιδί 'ς τὴ γειτονιά (δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστευώμεθα τὰ μυστικά μας εἰς ἀνθρώπους, ὡς μὴ ἐχέμεθους) Ζάκ. 'Η παροιμ. εἰς παραλλαγ. πολλὰχ. || Γνωμ.

'Ο καλὸς Μάρτης 'ς τὴ γωνιά καὶ ὁ κακὸς 'ς τὸν ἥλιο (αἱ κακοκαιρίαι καὶ αἱ βροχαὶ τοῦ Μαρτίου ὠφελοῦν τὴν γεωργίαν) Πελοπν. (Γαργαλ.)

Μάρτης γωνιές, καλὸς Μάρτης, | Μάρτης αὐλές, κακὸς Μάρτης (συνών. μετὰ τὸ προηγούμεν.) Πελοπν. (Δημητσαν.) || "Ασμ.

Θέλει τὸ σπίντιν παστρικόν, | θέλει τὸ νὰ 'ν' καὶ βραστικόν,

νὰ 'χη παράμερα γωνιὰν | καὶ νὰ 'ν' καὶ μετὰ τὴν τσιμιγιὰν Κύπρ. Συνών. ἀγκωνή 3β, ἀψιμαρεῖο 2, γωνίδι 1, γωνίστρα 1, ἐστία, καμινάδα, παραγωνάδα, παραγώνι, παρακαμίνι, παραστιά, παραχούτι, τζάκι, φωτογωνιά. β) Συνεκδ., ἡ τέφρα Πελοπν. (Κάμπος Λακων.): Φέρε λίγη γωνιά νὰ πλύνωμε τὰ σκοντιὰ μετὰ ἀλισσίβα. Τὸ νέμα τοῦ λαναριοῦ θὰ τ' ἀσπρίσουμε μετὰ γωνιά. γ) 'Ο περὶ τὴν ἐστίαν χώρος, κείμενος ὑψηλότερον τοῦ δαπέδου Ρόδ. δ) 'Η πρὸ τῆς ἐστίας τετράγωνος πλάξ, προέκτασις τῆς βάσεως αὐτῆς "Ηπ. (Ζαγόρ. Κόνιτσ. Πωγών.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Βούρβουρ.): Πλύν' τ' γωνιά Ζαγόρ. ε) Τὸ δάπεδον τοῦ φούρνου Πελοπν. στ) 'Ο εἰς τινὰ ἄκραν τοῦ δαπέδου τοῦ φούρνου μικρὸς λάκκος, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ συσσωρεύουν τὴν τέφραν Στερελλ. ('Αστακ.) Συνών. βοθρί 1δ, σταχτοφούρνε, φουρνόλακος. 13) 'Η καπνοδόχος Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Θράκ. ('Αδριανούπ. Σηλυβρ.): Παροιμ. Κάθι γωνιά τοῦν καπνὸ τ'ς ξέρ' (ἐκαστος τὰς ἰδικὰς του θλίψεις γνωρίζει) 'Αδριανούπ. 14) Τὸ δωμάτιον τῆς οἰκίας εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἡ ἐστία Ζάκ. Μεγίστ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Μανιάκ. Τριφυλ.) Τσακων.: Τσατνά γωνιά, γιατί 'εν ποῖα κζάδα (ἡμεῖς κοιμούμεθα εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἐστίας, διότι κάμνει κρύον) Τσακων. Τὰ γωνιά 'ν' ἀφήτσε ἀσάρουτε (τὴν γωνιὰν τὴν ἄφησεν ἀσάρωτην) αὐτόθ.

β) Κοινωφελὲς ἱδρυμα πρὸς παροχὴν προστασίας καὶ ψυχγωγίας πολλὰχ.: 'Η γωνιά ἐργαζομένου κοριτσιοῦ. 'Αθῆν. 'Η γωνιά τῆς μάνας αὐτόθ. 15) Μικρὸν δωμάτιον οἰκίας ἀπόκεντρον, χρησιμοποιούμενον ὡς ἀποθήκη Λυκ. (Λιβύσσ.) β) 'Εκότερον τῶν παρὰ τὴν εἰσοδὸν οἰκίας καὶ ἐκατέρωθεν ταύτης κειμένων δωματίων Λυκ. (Μύρ.) 16) 'Η οἰκία γενικῶς ὡς τόπος θαλπωρῆς, κατὰ σημασιολογικὴν ἐπέκτασιν τῆς γωνίας = ἐστίας 'Αμοργ. Δαρδαν. "Ηπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. κ.ά.) 'Ιων. (Κρήν.) Καππ. (Σινασσ.) Κεφαλλ. Λέσβ. Μακεδ. (Καταφύγ. Κοζ.) Πελοπν. ('Αργ. Γαργαλ. Οἶν.) Προπ. (Μηχαν.) — Α. Παπαδιαμ., Φόνισσ., 10 : Δὲν τὴν ἀφίνω 'γὼ τὴ γωνιά μου ὅσο ζῶ Γαργαλ. Δὲ φεύγω ἀπὸ τὴ γωνιά τ' ἀνδρὸς μου Κρήν. Πήγαινε, δὲ σέ χωρεῖ ἡ γωνιά μου "Αργ. 'Εκουβαλήθη νὰ ἐγκατασταθῇ μαζί μετὰ τὸν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα εἰς τὴν γωνιάν τῆς Α. Παπαδιαμ., ἐνθ' ἀν. || Φρ. 'Εφτά γωνιές ν' ἀλλάξῃς! (ἀρά. Συνών. φρ. Νὰ μὴ στερῶσῃς) Οἶν. Νὰ κάν'ς τίς ἐννιά γωνιές, τέτεια ποὺ 'σι! (ἀρά. συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Ζαγόρ. || Παροιμ.

"Εφυγ' ἡ πιθιά μ', | πλάτυν' ἡ γωνιά μ'

(ὁ θάνατος τῆς πεθερᾶς φέρει εὐρυχωρίαν εἰς τὸν οἶκον τῆς νύμφης) Ζαγόρ.

Νά 'χον, νὰ 'χον τὰ πιδιά μου, | πρὸ πουλλὰ νὰ 'χ' ἡ γωνιά μου (τὸ νὰ στηρίζεται τις εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις εἶναι ἀσφαλέςτερον) Μηχαν.

Μὴν ἔχ' ἡ γωνιά σ' | τσι φύλαγ' ἀπ' τὴ γ' τουριά σ' (συνών. μετὰ τὴν προηγούμεν.) Λέσβ. "Ηρθε 'ς τὴ γειτονιά σου, καρτέρα το καὶ 'ς τὴ γωνιά σου (πάσχοντος τοῦ γείτονός σου, κινδυνεύεις νὰ πάθῃς κ' ἐσὺ) 'Αμοργ. β) Τὸ γένος, κατὰ σημασιολογικὴν ἐπέκτασιν Θάσ. "Ηπ. — Κ. Χατζοπ., 'Αννιώ, 38: Πιάσ'κι ἀπὸ γωνιά (ἐπὶ νεοῦπάνδρου) Θάσ. 'Η μάνα τῆς κρατοῦσε ἀπὸ γωνιά Κ. Χατζοπ., ἐνθ' ἀν. 17) Κατὰ πληθ. γωνιές, εἶδος παιδιᾶς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ παῖδες παῖδες ἴστανται εἰς εἰς ἐκάστην γωνίαν τῶν πέριξ οἰκιῶν, καὶ ἀνταλλάσσουν τὰς θέσεις των τρέχοντες καὶ προσπαθοῦντες νὰ ἀποφύγουν τὸν εἰς τὸ μέσον ἰστάμενον συμπαίκτην αὐτῶν, ὅστις ἐπιδιώκει νὰ πλήξῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ παρ' αὐτοῦ "Ηπ. 'Ιων. (Βουρλ. Σμύρν.) Λέσβ. Συνών. κατ' οὐνία, πεζοῦλες, σιδεράκι, φωτιά.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γωνιά 'Αμοργ. "Ανδρ. Θήρ. (Οἶα) Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Νίσυρ. Πελοπν. ('Αργολ. Κορινθ.) Προπ. ('Αρτάκ. Κύζ.) Σίφν. Γωνιά "Ηπ. (Χιμάρ.) Κύθηρ. Κύθν. Γων-ιά Λέρ. Γωνιές Κρήτ. Φολέγ. Γων-ιές Τήλ. Γωνιά Λέσβ. Στερελλ. ('Ιτέα Παρνασσ. Χρισ.) 'Ωνία Κάρπ. Βωνιά Νίσυρ. Βωνιές Κάρπ. Γωνές Κρήτ. Γωνέα Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. ('Αμισ.) 'Ασή Γωνιά Κρήτ. Καλή 'Ωνιά Κάρπ. Κυρά Γωνιά Κρήτ. Μέσα Γωνιά Θήρ. "Εξω Γωνιά αὐτόθ. Μεγάλη Γωνιά Κρήτ. ('Αποκόρ.) Μικρή Γωνιά Κρήτ. (Ρέθυμν.) Νέα Γωνιά Μακεδ. (Χαλκιδ.) Στενή Γωνιά Στερελλ. ('Αστακ.) Κόλος τῆς Γωνιάς 'Αμοργ.

γωνιάδα ἢ, ἐνιαχ. γωνιάδα Μακεδ.

'Εκ τοῦ οὗς. γωνιά καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδα. 'Η γωνιά, τὸ ἄκρον ἄρτου ἐνθ' ἀν. Συνών. γωνιά 4, γωνιάδι 1, γωνιάλι.

γωνιαδέλι τό, ἐνιαχ. γωνιαδέλ' Αἰμν.

'Εκ τοῦ οὗς. γωνιάδι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλι. 'Ο κανθὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐκ τοῦ γωνιώδους σχήματος ἐνθ' ἀν.

